

שובו

בנים

גליון קי"א
פרשת ויחי
י"א טבת תשפ"ה

מוסדות ברסלב שובו בנים - נחמת ציון
בנשיאות הגה"צ הרב אליעזר ברלנד שליט"א

גליון מוגדל
לכבוד הולדת מוהר"ת
בסימן תנופת הפיתוח במוסדותינו דק"ק

זמני שבת קודש			
י-ו	ח"א	חיפה	נ"ש
16:18	16:32	16:25	16:39
17:33	17:38	17:32	17:36
18:11	18:07	18:07	16:12

מאת מודיעו הרב שליט"א

דברות קודש

כשהעיניים והלב נסתמים

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (בראשית, ויחי, מ"ז, כ"ח)"

"ונתן לך רחמים ורחמך", אתה עושה את מצות ה'. לכאורה זה נראה מעשה הכי אכזרי, אכזריות הכי גדולה, אבל אם אתה עושה את זה מתוך מצות ה', דוקא על ידי זה תקבל את מדת הרחמנות, דוקא על ידי זה תתחיל לרחם על אנשים, זה שיא ישוב הדעת (אור החיים דברים י"ג, י"ח).

במתן תורה זכו לישוב הדעת

במתן תורה התגלה אליהם צוקן מלא רחמים, שזה סוד המתן תורה שזכו לישוב דעת נפלא (מכילתא שמות כ, ב) שמצד אחד כל דבור ודבור פרוה נשמתם ודוקא במתן תורה זכו לישוב דעת שלא היה להם מעולם. לישוב דעת של זקן מלא רחמים. כמו שכתוב "ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים" יוסף שלח לו יין ישן, שדעת זקנים נוחה הימנו (מגלה טו:). יוסף שלח לאביו יין ישן, כדי שיקבל ישוב דעת חדש לגמרי. כי הענין של הצדיק האמת זה שיא ישוב הדעת שיכול להיות בעולם. זה לתת רוח בין פרשה לפרשה, להתבונן בין פרשה לפרשה.

כשהצדיק מסתלק אין ישוב דעת, לכן הפרשה סתומה

אבל ברגע של "ויחי יעקב", יעקב אבינו הסתלק מן העולם, יעקב אבינו כבר לא נמצא בעולם. אותו ישוב דעת נפלא שיעקב היה מקרין ומשפיע על כלם הסתלק, כמו שאומר רש"י: לכן פרשה זו סתומה, כי עיניהם ולבם של ישראל נסתמו מצרת השעבוד. כי העינים והלב קשורים אחד בשני. כמו שהגמרא אומרת (עבודה זרה כח:.) (שורייני דעינא באבנתא דלבא תלו, מאוד העינים תלו בעורקי ובטרפשי הלב, וחלי העין יכול להשפיע על הלב) שורייני דעינא בליבא תליא, כשאדם הוא קדוש וטהור הוא זוכה לישוב דעת. ופה נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם.

רבי מנחם מברסלב | טבת

הכל נתקן רק עם תקוני הצדיק

מסביר הכף החיים: היו פה שני שעבודים. שעבוד אחד שנסתמו העינים והלב. ושעבוד שני, בפטירת הצדיק. כי מדוע נוסעים בייאצייט לצדיק? כי בייאצייט הצדיק עולה מעלה מעלה, ונהיה יחוד עולמות חדש. הוא מיוחד את הספירות מחדש. זעיר אנפין במלכות, אבא ואמא, אריך עתיק, אדם קדמון. הצדיק עולה עד אין סוף ועד אין חקר. עד שהוא נכלל במלכות אין סוף. כי הצדיק הוא תמיד ספירת המלכות, והוא מעלה אותה. "וזאת ליהודה", אומר הזוהר (ויחי, רלז.) זה ספירת המלכות. והוא זה שמעלה את ספירת המלכות עד אין סוף, על ידי שמירת היסוד. כי באמת הפח של הצדיק זה שמירת היסוד. מדוע הצדיק נקרא צדיק? כי על ידי שמירת היסוד הוא מעלה את המלכות, ומחבר אותה עם כל הספירות כולן. ואי אפשר לחבר את הספירות, רק על ידי שמירת היסוד. אם אין לאדם שמירת היסוד, הפח הולך לו הפוך. כל היום הולך לו הפוך, וכל מה שהוא עושה מתפרק לו בידיים.

"ויחי יעקב", אומר רש"י: למה פרשה זו סתומה? כשנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרות השעבוד שהתחילו לשעבדם.

מאימתי התחיל שעבוד ישראל במצרים?

אומר המדרש (בראשית רבה צ"ו) כיון שנפטר יעקב אבינו התחיל שעבוד מצרים. שואל הכף החיים: (בספרו יגל יעקב) הרי זאת קשיא נוראה. למה המדרש אומר שהתחיל השעבוד. הרי השעבוד התחיל רק אחרי "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", ורק אחרי "ובני ישראל פרו וישרצו ויבדו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם" ורק אז כתוב "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף". רק אחרי שלוי שהיה אחרון האחים נפטר, השעבוד החל (רש"י שמות ו' ט"ז) לוי חי 137 שנה, הוא היה מבגר מיוסף בחמש שנים (פרקי דרבי אליעזר מ"ח) יוסף ירד למצרים בגיל 76 שבע עשרה, וכשהאחים הגיעו הוא היה בגיל 39, ולוי היה בגיל 44. וכשיעקב נפטר לוי היה בגיל 61, עד גיל 137 זה 76 שנה שלא היה שום שעבוד.

שלושת הקשיות של כף החיים

בתחלת כל פרשה בתורה יש רוח, ואלו כאן בפרשת ויחי אין רוח מהפרשה הקודמת. הכף החיים שואל שלשה קשיות: מה זה נסתמו עיניהם ולבם? מה פתאום, איזה מן הלכה למשה מסיני מוזרה? להתחיל פרשה חדשה באמצע פרשה בלי שום רוח ללא פ' וללא ס' ועוד קשיא, שהמדרש אומר שהשעבוד התחיל אחרי פטירת יעקב?

ענין הרוח לתת ישוב הדעת ולהתבונן

באמת הוא מתרץ את זה בתרוץ אחד. הכף החיים טוען, שכל הענין שצריכים לתת רוח בין פרשה לפרשה, זה על דרך מה שכתוב "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", ושם (ויקרא א, א) אומר רש"י, לתת רוח בין פרשה לפרשה. לתת רוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין. קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט, שצריך לתת רוח בין פרשה לפרשה. זה ענין של ישוב דעת עצום. כשאדם זוכה לישוב דעת עצום, להתבונן בין פרשה לפרשה, ללכת צעד צעד, ללכת לא לרוץ. כי הענין של הצדיק זה שיא ישוב הדעת שיכול להיות. כמו שהבן איש חי אומר על אברהם אבינו: "אנכי מוגן לך, שוכר הרבה מאד". שוכר 540, הרבה 212, מאד 45 = 797. בגימטריא ישוב 318 הדעת 479 = 797.

אברהם אבינו זכה למתנה ישוב הדעת

הבן איש חי מחדש, מה פרוש "שוכר הרבה מאד" שגאמר אצל אברהם אבינו? שהוא זכה לישוב דעת חדש לגמרי, שהוא נלחם במלכים, מסר את הנפש והשליך את נפשו מנגד להלחם בארבעת המלכים שכבשו את העולם. המתנה הייתה ישוב דעת חדש לגמרי. כמו שכתוב אצל עיר הנדחת: "ונתן לך רחמים ורחמך" אומר המדרש, שמה תגיד: עשינו מעשה אכזרי, להקרית עיר ביישראל? התורה מבטיחה:

שירות מהקב"ה

"לשועתך קייתי ה' (בראשית, ויד, מ"ט, י"ח)"

הבעל שם טוב קרא לשניים מתלמידיו וביקש מהם לצאת להונגריה בכדי להביא משם יין עבור החג. התלמידים הזדרזו ונסעו לדרך הרחוקה, לעמוד על הענבים כבר מעת הבציר והקפידו להשגיח ולשמור שלא יבוא חלילה אף לחשש קל של אסור יין נסך וסתם יינם, לאחר טרחה והשגחה מאומצת לקחו את היין בדרכם חזרה. למרות הכל הצליח מעשה שטן, נכנס גוי ונגע ביין. שבורים ורצוצים נכנסו בפני הבעש"ט נענה להם הבעש"ט: יודע אני שטרחתם את נפשכם מתחילה ועד סוף בשליחות אשר הפקדתי בידכם, כה הרבתם לשמור ולשמר, אך הייתם כל כך סמוכים בשמירתכם עד ששכחתם את העיקר לזכור ולצפות לה שגם הוא ישמור עליכם בעבודתכם שתצליחו. סיפור מפי בעל המעשה: מאז שנכנסתי לדירה שלי אני סובל בגלל הרחבות בנייה. כל היום נושמים אבק, ואני יכול בהחלט להתלונן, אבל החלטתי לחשוב אחרת, להרחיב את לבי ולשמוח בהרחבה של השכנים: הם לא עושים את זה כדי לעצבן אותי. גם להם קשה, גם הם מתמודדים, והם עושים זאת רק מפני שהם צריכים להגדיל את הבית שלהם.

באחד הימים הקשים של לכלוך וקידוחים, פגשתי את השכן הבונה. החלטתי לדבר טוב. שאלתי אותו איך מתקדמים, איך מסתדרים, איחלתי לו סייעתא דשמיא והרחבה בלב שמח, והוא מצידו שאל אותי: "אתה רוצה ארונות עליונים למטבח? אנחנו מחליפים את המטבח, והארונות העליונים במצב טוב ממש". שמחתי מאד בהצעה. כבר חשבנו לקנות ארונות, רק שהמצב הכלכלי לא איפשר זאת, והנה, כזאת מציאה. מידות הארונות התאימו באופן מדויק למטבח שלי. ממש כאילו בנו את הארון בשבילנו. שכן אחר הרחיב גם הוא, הרחיב והרחיב, ומחלוננו יכלו לראות לתוך הסלון שלי. יכולתי להתלונן ולדרוש מהשכן שיקנה לי וילון, כמה פעמים חשבתי לגשת ולדבר על זה, אבל אח"כ חשבתי שיש לו מספיק הוצאות, ואני שמח שהבית שלו גדל. יום אחד אלי אחי ואמר לי: "לאחרונה הרחבתי את הבית ואין לי מה לעשות בוילון של הסלון. רוצה? בודאי רוצה. הווילון התאים באופן מדויק למידות הסלון שלי, והוא מפאר אותו ומוסיף יופי לכל הבית. אנשים שואלים אותי: 'מאיפה כל זה? הרווחת בפיס? הגרלת לוטו?' ואני אומר להם: 'הרווחתי הרבה יותר. הכל הגיע ישירות מהקב"ה בכוח האמונה'.

חנוך לנער

מכירת הבית

"הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל עמים (בראשית ויד, מ"ח, ד)"

יהודי ציווה לפני מותו ליתן במתנה לכל אחד מנכדיו כמה זהובים. דווקא לנכדו שלא נישא. אחד מנכדיו הנשואים מתה עליו אשתו (בחיי הסב בעל הצוואה), ולאחר מכן נפטר הסבא. בא הנכד האלמן לקבל את מתנתו, אך לא הניחוהו שאר הנכדים וטענו כי כוננת המנוח באומרו "לנכדיי שלא נישא" היא לנכדים שלא נישאו מעולם, ואתה הלא היית

כבר נשוי, וממילא אין לך רשות ליטול. השיב הנכד שמאחר ומתה אשתו, הריהו גם כן בכלל "שלא נישא". והשיב

המשכנות יעקב: נראה שאין בדבריו של הנכד האלמן כלום, ואין לו חלק במתנה זו, שהרי הלשון "שלא נישא", משמעה שלא נישא כלל. ובלא זה הדבר, מסתבר לומר כן בכוננת הנותן. ולכאורה יש לומר כי הוא הדין כאן: מכיון שהבן הצעיר כבר נשא אשה, אם כן אין לו רשות להמשיך לדור בבית, והדין עם אחיו הגדולים. (ואין נידוננו דומה לראיה מדברי המשכנות יעקב, שהרי מפורש בדבריו שקיימת סברא מיוחדת לטעון שלא כלל הנפטר את הנכד הזה בצוואתו, משום שכבר קיבל ממנו מתנה בעבר, ובנידוננו קיימת סברא שאדרבה, כוננתו היתה ליתן לבנו לדור בביתו כל עוד אינו נשוי עתה לאשה ואין לו דירה משלו).

מעשה ביהודי שהיו לו שלשה בנים, שני בניו הגדולים שהיו נשואים, ובנו השלישי הצעיר, אפרים, שהיה דר עמו בביתו. ביום מן הימים ישב האיש וכתב צוואה, בה ביקש בין-השאר לחלק את ממונו הידושה בין בניו. את ביתו ביקש האיש לחלק בשווה בין בניו, וזה היה לשונו בצוואתו: "בניי אהוביי, אני מבקש שתתחלקו בשווה בביתו, כלומר, לאחר מכירתו יקבל כל אח שלישי מן הממון". אך כאן הגביל את מכירת הבית: "אולם, כל עוד אפרים טרם נשא אשה, אין

רשות למכור את הביתו אלא הוא יישאר לדור בו, ורק לאחר שישא אשה, תוכלו למכור את הבית...". בינתיים הספיק אפרים להתחתן. אך נישואיו לא עלו יפה, ולאחר שנה התגרש, וחזר לדור בבית אביו. כעבור מספר חודשים נפטר האב בשיבה טובה. וכעת התעורר ויכוח: שני האחים הגדולים טוענים כלפי אחיהם הצעיר כי עליו לעזוב את הבית, "הרי לא הורשית להישאר כאן אלא בתור רווק, כעת הינך גרוש... לכן עליך לצאת ולהרשות לנו למכור את הבית!". לעומתם טען האח הצעיר, כי עתה אינו נשוי, והלא מפורש בצוואה כי כל עוד הוא אינו נשוי, רשאי יהיה להמשיך ולדור בביתו... **תשובה:** שאול נשאל בעל המשכנות יעקב (ח"מ סימן ס"א),

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מחבר ספר 'לגדר' על חינוך ילדים

היצירתיות

לחנך בלא להזיק. טבע האדם שהוא מחפש חיים קלים ונוחים. רק במצבים בהם אין ברירה הוא מגלים תושייה ויצירתיות. אומרים שהמדינות החתומות על הסכמי שלום בינלאומיים אינן חתומות על שום פיתוח טכנולוגי, בעוד שהמדינות הנמצאות במצב מלחמה לא מפסיקות לייצר טכנולוגיות.

כשלמעשה היא הנותנת: כשאין ברירה המוח פעיל, כשהכול זורם המוח פאסיבי. הרבה סופרים יעידו שהחומרים הטובים והכתבות המוצלחות ביותר הם תוצאה של שעת לחץ ברגע האפס לפני סגירת הגיליון, דווקא אז נפתחים המעינות בסייעתא דשמיא. בזמן מנוחה קשה להיות יצירתי.

פשוטו יש כאן לימוד נפלא: יעקב אבינו מסיבותיו הוא רוצה להקדים את האח הצעיר לפני הבכור, מהלך שעשוי לפגוע במנשה, ואין לנו ספק שאם יעקב אבינו רצה בכך אז כך היה צריך להיות, למרות שהתוצאה תהיה אח פגע.

והנה יעקב אבינו מוצא פתרון איך להקדים את הקטן לפני הבכור תוך כדי שימת לב לא לפגוע באח הבכור, על ידי שהוא משכל את ידיו מעל ראשם, כך שהם לא רואים על ראשו של מי משניהם מונחת יד ימין וכך גם כיבד אותם וגם בידכם כרצונם. בחינוך נדרשת הרבה יצירתיות, ישנם הרבה מצבים שבמושכל ראשון ובחשיבה שטחית אין פתרון, אולם אם נשקיע מחשבה נמצא פתרונות פשוטים ומקוריים איך

בפרשת השבוע אנו קוראים שבשעה שיעקב אבינו רצה לברך את מנשה ואפרים ולהקדים את אפרים לפני מנשה הבכור ולשים את יד ימינו דווקא על אפרים, לכן "וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל ידיו כי מנשה הבכור" (בראשית מ"ח – ד).

בספר הקדוש 'נעם אלימלך' כותב פירוש נפלא על דרך הפשט וז"ל: "למדה תורה דרך ארץ שינהוג אדם כבוד בחברו לפי הראוי לו ואף על פי שהיה יכול יעקב ע"ה לחזור ולהעמידם כרצונו זה לימינו וזה לשמאלו, אלא שכוננתו היה שלא לבייש את מנשה ולכן שיכל את ידיו בראשם". אין לנו עסק בנסתרות אבל לפי

סיפורי ישועות

מוקד הישועות שעל ידי המוסדות הקדושים

הבן שלי, ילד בן שנה - תינוק. עם אסטמה של העור קשה ביותר. מה לא עשינו? משהות, וטיפולים מכל סוגים והמינים. שום דבר לא עזר. בשלב מסוים, הרופאים כעסו עלינו שלא המשכנו בטיפולים (כי לא עזרו הטיפולים).

במשך כל התקופה, אבא שלי היקר, כל הזמן אמר לי - תעשי לילד "פדיון נפש" למוסדות הקדושים, תנסה, מה אכפת לך. כל פעם היה כואב לו לראות את הילד ככה, והיה שוב מנסה לשכנע אותי. בסוף התקשרתי, למוסדות הקדושים לתרום עבור פדיון נפש והלא יאומן קרה... הכל ממש עבר כלא היה.

(גל מהמרכז)

'פדיון נפש המסוגל לכל הישועות ברוחניות וגשמיות'

זקוק לישועה? זיווג? פרנסה? הצלחה? זרע של קיימא? רפואה?

חייג: 037.148.148 שלוחה 2

יומא דהילולא

הרה"ק רבי נתן בהרה"ק ר' נפתלי הירץ שטרנהרץ זצ"ל מוהרנ"ת מברסלב י" טבת תר"ה

רבי נתן שטרנהרץ, היה תלמידו המובהק של רביה"ק ר' נחמן מברסלב, מפיץ תורתו המרכזי אחרי פטירת רבינו. בילדותו כונה "העילוי מגמירוב". נישא לבתו של רבי דוד צבי אורבך, רבה של שרהורוד. אביו ציפה שיצטרף, לעסק המשפחתי, שהיו לו סניפים בכל אוקראינה.

בשנת תקנ"ו התחיל להתעניין בתורת החסידות ונסע לרבי מרדכי מקרמניץ, רבי גדליה מליניץ, רבי ברוך מז'יבוז', רבי אברהם דוב מחמילניק, ורבי שלום מפראהביטש, ובעיקר נתקרב לרבי לוי יצחק מברדיטשוב, היה כותב את תורותיו ש נדפסו בספר קדושת לוי.

בשנת התקס"ב היה אמור לעבור לגור ולעבוד בעסק המשפחתי ברדיצ'וב, אך באותה שנה הגיע רביה"ק ר' נחמן לברסלב הסמוכה, ושמו עבר בין חבריו של רבי נתן. רבי נתן עם שניים מחבריו החליטו לנסוע לרבינו. רבי נתן מיד נקשר לרבו העתידי, הפך תלמידו הקרוב ביותר.

תרומה אחת שותפות מלאה

בממלכת התורה והחינוך מוסדות נחמת ציון ברסלב
בנשיאות מורנו הרב שליט"א

בני הילדים, תלמידי התורה ובני הספר עבור דרך הישיבת הקדושות והממנים, עד לכללי האברכים והמבוגרים השותפות שלך. בהכל!

קחו חלק נעת באחזקת המוסדות הקדושים
חייגו נעת 03-7-148-148 שלוחה 2

למען הכבוד של קדושת הנשיכים והתחדש

לאוד כזפת השאלנים החלט כי לקח קשה והל מסים רביעי פרשת טטו טבת ככל החברות יתאחד בכיתות התלמוד תורה 'נחמת ציון' בימי רביעי בין השעות 19:00-20:00

מרטים ניספים בקו התאחדות האברכים: 039.318.148

לאור פתיחת הישיבה גדולה במתחם בית מדרשו בעיר העתיקה

דרוש ציוד לישיבה ולמטבח מקרר ומקפיא ושאר ציוד הכרחי.

יש אפשרות לתרום ולהנציח לעילוי נשמת או להצלחה

לפרטים לפנות
*9318-7 או 058-3299318

להידודא?
הדודן השבועי

על מה כתב מוהרנ"ת שבלי זה אי אפשר להיות איש ישראלי באמת?
הפתרון להידודא הקדומה:
לאילו צדיקים נסע ר' נתן לפני התקרבותו לרבינו?
- רבי זושא מאניפולי, רבי לוי יצחק מברדיצ'וב, רבי מרדכי מקרמניץ, רבי שלום מפרהוביטש
לתשובת התקשרו לקול אנ"ש 037.148.148 שלוחה 4 < 1

פתגמי קדישין

המתחזקים - כילדים; מתחזקים בדברים קטנים.
(ליקוטי הלכות כלאי בהמה ד', ה' ק"א)

עזרא טבא וגדיא יאה למורינו הרב שליט"א
להיכנס בנינו
הר"ד שמואל אייזיק עזק ה"ו בנו הבה"ח מרדכי מאיר נ"ו ולהר"ד דוד בהר"ר נתן רובינשטיין ה"ו בנו הבה"ח נחמן נ"ו לעול תורה ומצוות יחד שתזכו לרוב נחת דקדושה לאורך ימים ושנים בבריאות טפא בזכות רביה"ק אמן

מצל טוב
להר"ד איתמר רז ה"ו להיכנס בנו הבה"ח שמעון נ"ו לעול תורה ומצוות

מצל טוב
להר"ד יוסף לוי ה"ו להיכנס בנו הבה"ח שמואל אייזיק נ"ו לעול תורה ומצוות

מצל טוב
להר"ד יחזקאל רונטל ה"ו להיכנס בנו הבה"ח נפתלי הערץ נ"ו לעול תורה ומצוות

מצל טוב
להר"ד יעקב חן ה"ו להולדת הבת להר"ד נחמן חן ה"ו להולדת הבת

מצל טוב
להר"ד יחזקאל רונטל חתן סיכה זונשין ה"ו להולדת הבן

מוסדות ברסלב נחמת ציון

פעילויות עזרה וחסד בקהילה	חברת מתמידים לילדים	סמינר נתיבות בית יעקב	בית ספר באר מרים בית יעקב	בני בנות וגני שפה נחמת ציון	התאחדות האברכים	כולל אברכים צעירים שערי הוראה	כולל ברסלב להוראה ודיינות	כולל אברכים העיר העתיקה	ישיבת מתחברים בעבודת השם	ישיבה לנוער צמחה נפשי	ישיבה גדולה חכמה ודעת	תלמוד תורה וגני בנים נחמת ציון

ומשתוקק להתקרב אליו.

***

מוסדות נחמת ציון שובו בני' הוקמו מתוך רצון והחזרה לאמת שבאמת. אין אתנו יודע חשבונות שמים, ואף לא רצון הבורא בכל פרט ופרט בחייו. אחת היא לנו, הוראותיו של הצדיק. רבינו ז"ל ותלמידיו הגדולים, והכוונותיו של מורנו הרב שליט"א המנחילנו בדרך אמת.

הנהלת המוסדות עמלה לקיים את צו הבורא בתמימות ובפשטות, מתוך התבטלות מופלאה ושלמה לרצון הבורא כפי שמלמדים אותנו רבותינו הקדושים.

אל מול קשיים ואתגרים הניציבים בפנינו בכל זמן ועת, השלכנו את כל ההתחכמויות וההתנצלויות, ואנו פועלים ללא לאות לקיום צו התמימות. כך אנו זוכים לקרב את עצמנו – חברי הקהילה הקדושה כולם, בשימת דגש מיוחדת על צעירי הצאן, התלמידים והתלמידות הרכים, הבחורים ובני הנוער, לאבינו שבשמים כפי עדותו של רבי נתן.

מונעים אנו בכוח חזק של אמונה בהשם יתברך ודבקות בצדיק האמת. מתוך ידיעה ברורה שבחרנו באמת לאמיתתה, ללא סייג וכחל. החזרה הזאת היא העומדת לצידנו בהתפתחות המופלאה ומעוררת ההשראה בס"ד, כי 'כל הבא לטהר מסייעין לו!'

***

המוסדות הקדושים נמצאים ללא הרף בתנופת פיתוח מתמיד, כפי שעניינם חוזות מישרים מידי שבוע בשיתופים הנעשים על ידינו. זוכים אנו מידי שנת לימודים לבשר על התרחבות נוספת ומשמעותית לטובת בני הקהילה, בשלל המוסדות: **גני הבנים** נחמת ציון, **תלמוד תורה** נחמת ציון, **ישיבה קטנה** 'חכמה ודעת', **ישיבה גדולה** 'חכמה ודעת', **כולל אברכים** צעירים 'שערי הוראה', **כולל הוראה ודיינות** לאברכים, **כולל עיר העתיקה**, **גני בנות** בית יעקב, **גני שפה** בני-בנות, **בית הספר** 'באר מרים' ו**סמינר** 'נתיבות בית יעקב'.

גם השנה זכינו לחידושים מרנינים ומבשרי טוב, עת זכינו לפצל את הישיבה הקדושה 'חכמה ודעת' לשתי היכלות נפרדים. ישיבה קטנה במבנה המחודש שבכיכר זוועיהל, ולישיבה הגדולה במשכן הטהור שמול קודש הקדשים בניין המוסדות שבעתיקה.

פיצול הישיבות נעשה בעקבות הצורך לאפשר לכל שכבת גיל את ההתפתחות וההתקדמות הרוחנית הרצויה והמועדפת עבורה, במסגרת

יום הלולת התלמיד הגדול הוא הזדמנות עבורנו ללמוד מהו חסיד, מהו תלמיד, מהי התבטלות. וכמוכן להציץ בזהירות לאלו פסגות עליונות ניתן להעפיל על ידי ההתמדה בדרך שהוא הנחיל עבורנו.

וכה כתב בקדשו (ליקו"ה אר"ה הל ברכת הריח, ד יט):

"צריך לראות להשתדל מאוד להתקרב לצדיק אמיתי, כדי לזכות לברור המדמה וע"י זה יזכה לאמונה שלימה שזה עיקר הכל. ולכאורה קשה, הלא גם לצדיק האמת בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם ע"י אמונה, כי אם לא יהיה לו אמונה, לעולם לא יזכה להתקרב לצדיק האמת. כי יפלו עליו קושיות שלא יוכל להבינם בדעתו מחמת שהצדיק גבוה ונשגב ונעלם משכל העולם מאוד ואם כך מהיכן יזכה לאמונה, הלא אי אפשר לזכות לאמונה כי אם ע"י הצדיק ולהצדיק בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם ע"י אמונה ואם כן מהיכן ההתחלה?"

ומבואר בדברי רבנו ז"ל שאמר שיש כמה דברים שתלויין זה בזה ואין אנו יודעים מהיכן ההתחלה כי באמת גם זה הוא מסוד סתרי הבחירה. **כי כח הבחירה של האדם אי אפשר להבינו והוא מגדולת נפלאות הבריאה אשר בכל הבריאה כולה מראש ועד סוף לא נמצא דבר נפלא יותר מזה והוא חידוש נפלא ונורא יותר מכל החידושים של כל הבריאה כולה, שהשם יתברך נתן כח ביד האדם לעשות רצונו יתברך או להמרות כבודו ח"ו.**

ובאמת אי אפשר להבין בשום שכל את שורש הכח של הבחירה, ועיקר כח הבחירה נמשך מהעדר הידיעה. **ועל כן הכלל שהאדם צריך לבחור רק באמת לאמיתו ולהשתוקק תמיד אל האמת שבאמת. כי יש נקודה קדושה בכל אחד מישראל שהיא נקודת האמונה הקדושה שבפנימיות נפשו הוא רוצה וחפץ מאוד להתקרב לאמת דהיינו להצדיק האמת שהוא שורש כל העולמות, כמו שנאמר וצדיק יסוד עולם.**

ואזי כאשר האדם מתחיל להשתוקק להתקרב לצדיק האמיתי, אזי הבא להטהר מסייעין לו היינו שנמשך עליו הארה משורש קדושת הצדיק בעצמו וע"י זה הוא זוכה להתגבר בהשתוקקות וכיסופים ורצונות חזקים יותר. וכל מה שמתגבר ברצון חזק יותר להתקרב להצדיק, נמשך עליו קדושת הצדיק יותר, ומסייעו ביותר לשבר המניעות עד שזוכה לבא ולהתקרב אליו ואז יזכה ע"י הצדיק לאמונה וכל טוב.

וזה סוד "הבא לטהר מסייעין לו" כי הצדיק בעצמו בא לסייע לאדם הרוצה

תואמת ויעדים רוחניים ולימודיים מותאמים. על הישיבות מופקדים אנשי צוות רוחניים מהמובחרים ביותר, בעלי ניסיון עשיר בחינוך וקידום בחורים, בהקניית לימוד וידיעת התורה בעיון, לצד ערכי מידות ודרך ארץ, ויסודות החסידות.

לצד זאת זכינו להיות אנשי בשורה השנה, עם פתיחתם של גני השפה לבנים ולבנות. על הגנים מופקדים צוותות מסורים, אכפתיים ומקצועיים, לצד מפקחות פדגוגיות שעושות מלאכתן נאמנה, באבחון וקידום התלמידים והתלמידות.

ב"ה, כבר בחודשי קיומן המועט של הגנים, מתקבלים דש"ם חיוביים ומעודדים מאוד על ההתקדמות המרשימה של הילדים, שמדביקים פערים בצורה מספקת ומעוררת השתאות. זאת מלבד החסכון המשמעותי להורים בהימנעות מנסיעות ארוכות ומתישות לשכונות מרוחקות בעיר. תוך מתן מענה מקצועי ברמה גבוהה, במרכז העיר ובחברה טובה ואיכותית, שמורה ומוקפדת.

***

עם התקרב הלולת התלמיד הגדול, במשנתו עסקנו וממנו לקחנו ארחות חיים לסוד ההצלחה וההתרחבות הענפה, מתכבדים אנו להגיש בפניכם מספר שיחות שקיימנו עם אשר מופקדים על המפעלים החדשים המגויים לעיל, הישיבות הקדושות 'חכמה ודעת' וגני השפה.

בשיחות אלו השתדלנו לקבל ולהעניק הלאה, הצצה זעירה להתרחשות ופעילות בלתי מתפשרת מתחת לפני השטח. על מסירות נפש ותעצומות גבורה של כל המרכיבים המביאים יחד ליש המבורך שניצב לפניכם.

לסיום נצטט ונחזור שוב על דברי מוהר"ת לקראת יום ההילולא החל השבוע י בטבת, דבריהם הם זכרונם:

כאשר האדם מתחיל להשתוקק להתקרב לצדיק האמיתי, אזי הבא להטהר מסייעין לו היינו שנמשך עליו הארה משורש קדושת הצדיק בעצמו וכיסופים ורצונות חזקים יותר. וכל מה שמתגבר ברצון חזק יותר להתקרב להצדיק, נמשך עליו קדושת הצדיק יותר, ומסייעו ביותר לשבר המניעות עד שזוכה לבא ולהתקרב אליו ואז יזכה ע"י הצדיק לאמונה וכל טוב.

וזה סוד "הבא לטהר מסייעין לו" כי הצדיק בעצמו בא לסייע לאדם הרוצה ומשתוקק להתקרב אליו.

המוסדות הקדושים נמצאים ללא הרף בתנופת פיתוח מתמיד, כפי שעניינם חוזות מישרים מידי שבוע בשיתופים הנעשים על ידינו. זוכים אנו מידי שנת לימודים לבשר על התרחבות נוספת ומשמעותית לטובת בני הקהילה, בשלל המוסדות

ראשית שמנו פעמינו אל הרב נתן חנניה מנהל המוסדות המסור למוסדות, האיש שעומד מאחורי ההתפתחות המבורכת ושם לילות כימים למען המוסדות הקדושים.

הרב חנניה, השנה התבשרנו על פתיחת גני שפה לבנים ולבנות. אם אפשר לשאול בעדינות, מה זה היה לכם? לא די במוסדות שקיימים שלקחתם על עצמכם פרויקטים ומשימות נוספות?

הסייעתא דשמיא המרובה שמלווה את המוסדות מיום הקמתם אינה מאפשרת הנחות. אנו רואים את הצמא, את העזרה ממרום, את ההיענות של ההורים, את הצמאון, את הסיפוק וכמובן את הפירות המשובחים שצמחים וגדלים בין כותלי המוסדות. כך שמי אנו שנאמר לכל יוזמה מבורכת שהיא לא'.

בנוגע לגני השפה, עלה צורך עצום מהשטח. מניסיון רב שנים בניהול הת"ת, לצד ישיבות מקצועיות רבות עם צוות בית הספר 'באר מרים' גילינו שכאשר יש ילדים שמתמודדים עם אתגרים בהתפתחות, שפתית, או רגשית, ועולים איתם לכיתה א', הפסדנו איתם כמה שנים.

כמה שנים? הילד עלה לבית הספר, זיהיתם את הבעיה ומיד תחיליים לטפל. לא?

ממש לא. המציאות מלמדת כי פרק זמן שאורך לטפל בבעיה שזוהתה מתחיל בשנה פלוס! אם ניקח לדוגמה ילד שעלה לבית הספר ועד עתה לא הוגדרה עבורו שום תכנית טיפול, נפנה אותו להתפתחות הילד, ומשם לכלל האבחונים קלינאית תקשורת, רופא התפתחותי וכ' כדי לזהות את האתגר ולבנות תכנית אישית שתעזור לו להדביק את הפערים מבני גילו. כל התהליך של האבחון עם קביעת התורים והגזירה בין שלל אנשי המקצוע אורך לפחות שנה.

כעת יקח לנו שנה ליישם את התכנית, והנה כבר אנו בפיגור של שנתיים לפחות מקצב ההתקדמות של שאר התלמידים בני גילו, כעת להדביק את הפער יארך לפחות שלוש שנים במאמצי על. וחבל! זהו דבר שאפשר למנוע אותו.

נשמע מדברים שהקושי אינו חדש עבורכם. מה אם כן עשיתם עד שנה זו?

שאלה מצוינת. עד השנה השקענו כוחות בגיל הרך, ערכנו מיפוי וזיהוי לכל תלמידי הגנים, גני הבנים וגני הבנות מיד עם היכנס הילדים הרכים לגן בגיל 3, ובס"ד זיהינו מוקדם ככל האפשר כל אתגר וקושי, אם זה עיכוב שפתי או התפתחותי, קשיים רגשיים וכד', והפנינו את ההורים להתפתחות הילד כבר בשלב זה.

ההורים שהחלו את התהליך בגיל מוקדם, שלחו את הילדים לפי הצורך לגנים מותאמים, ואחר כך בגילאי התלמוד תורה שולבו הילדים בכיתות לפי גילם, עם סל זכאות אישי. שזה כולל שיעורים פרטיים, שיעורי עזר, אבחנות ועבודות אישיות לקידום האישי בהצלחה בס"ד.

בכל זאת החלטתם השנה לפתוח גנים משלכם. וזאת למה?

בשלב מסוים חדרה בנו ההבנה ההוגנת, כי אם ברצוננו לקדם את התלמידים באמת ברמה הכי גבוהה שמתאפשר, לא די בהסדר שהיה קיים עד היום. רק עלינו להקים גני שפה משלנו עם גננות וסייעות מהשורה הראשונה, עם מדריכות וצוות פרא רפואי שעושים עבודת קודש, ומכירים את הילד בכל שלב ובכל פינה ונימה מאישיותו. צוות שחי ונושם את הילד במשך שנה שלמה, עד וקשוב לאתגרים וההתמודדויות שלו וזמין לתת מענה לקידומו

האישי של התלמיד.

זאת כמובן מלבד הערך המוסף, בהקניית ערכים, פרשת שבוע, חגים ומועדי השנה, עבודות ויצירות וכל מה שילדים זקוקים לו לשם התפתחותם התקינה.

כאן בגנים, הילדים שזקוקים לסיוע רגשי מקבלים טיפול רגשי, ואילו הילדים שזקוקים לעזרה שפתית מקבלים טיפול והדרכה שפתית. כל ילד מקבל את הכלים להם הוא זקוק להתקדמות האישית והמהירה שלו.

כמה גני שפה פתחתם השנה?

שלושה גנים. גן אחד לבנים, ושתי גנים לבנות. הקבוצה הראשונה בגני הבנים נפתחה מתלמידים שזוהו אצלנו בגני התלמוד תורה כמי שזקוקים לסיוע, ונוספו אליהם עוד תלמידים שלמדו בגנים אחרים ועברו אלינו.

בגני הבנות נפתחו כיתות קדם חובה וגן חובה. תלמידות הגן חובה יעלו בעז'ה בסיום שנת הלימודים לבית הספר, ואילו בנות הקדם חובה ימשיכו חלקם בגן החובה של גני השפה, וחלק מהבנות יחזרו לגן חובה בגנים הרגילים הכל לפי התקדמות ומצב התלמידות.

אמרתם שעברו אליכם תלמידים מגנים אחרים. אתם יודעים למה, זה הרי גן חדש?

ראשית, ההורים נתנים אימון בס"ד. לאחר אינספור הצלחות בכל התחומים ומוסדות החינוך, ההורים סומכים את ידיהם עלינו, ואנו בכוח הציבור ובזכותו של רבינו ז"ל ובברכתו של מורנו הרב שליט"א שאנו הולכים לאורם, זוכים באמת לספק את הסחורה הרצויה והמבוקשת.

מלבד זאת יש גם את הפן המקצועי. לא הרי ילד שלמד בגן מקצועי ככל שיהיה, ועובר כעת לתלמוד בתלמוד תורה או בבית ספר שאינו חלק מהמוסד הקודם, למרות שיביא אתו דורות והמלצות. כהרי ילד שלומד באותו מוסד מהיום הראשון, מקבל את כל המעטפת המקצועית בכל שלב ושלב, מאובחן בצורה מקצועית ומקבל מענה ממוקד. גם כאשר הוא עולה לבית הספר, המלמד או המורה מכירים אותו היטב, יודעים ומבינים מה הם דרכי החינוך אותו, היכן האתגרים ומה הם הקשיים. גם הצוות שאבחן והדריך בשנות הגן נמצא כאן לעזר וסיוע.

סיבה שלישית, ילדים רבים שהפנינו למוסדות מקצועיים, נאלצו להיטלטל שעות רבות מידי בוקר וצהריים בארבע כנפות העיר. להר-נוף, בית גן, לרכס ולעוד. כאן אנו מעניקים את מיטב הכלים המקצועיים במרכז העיר, באווירה חסידיית שמורה ורגועה, בחברה טובה ואיכותית. עם היוודע הבשורה נשמו ההורים כולם לרווחה.

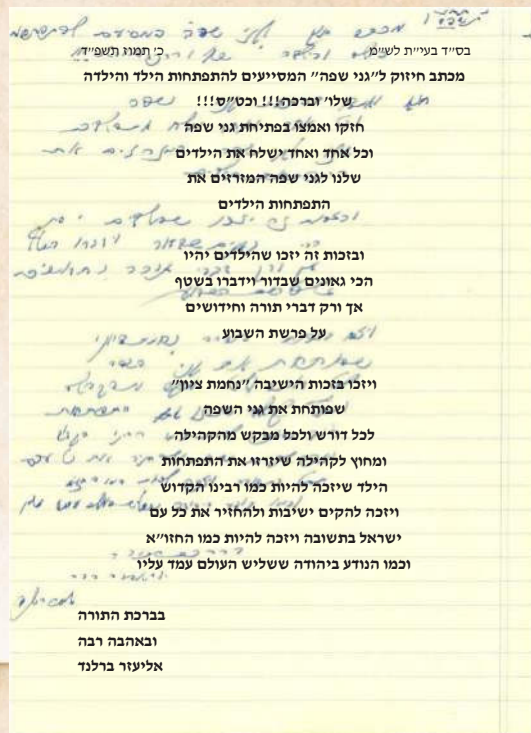
השיחה קולחת, אך המנהל המסור ממחר לסדר יומו העמוס. בכל זאת אנו מבקשים מילה לסיים:

אבקש לשלוח מעל גבי במה מכובדת זו, את הוקרתי המרובה לצוות המסור שמשקיע את כל כולו למלאכת הקודש. אנו מקבלים על כך דרישות שלום כל העת מההורים, זהו צוות מסור ודואג, שאוהב ועוטף את הילד מהרגע שבו הוא נכנס לגן ועד צאתו.

צוות שמלווה ומכבד את ההורים, מדרך ומכוון. בערב חנוכה התקיימה מסיבת חנוכה בהשתתפות ההורים המולהבים. גם בערב ההורים נרקם קשר הדוק ושיתוף פעולה פורה בין הצוות המסור להורים היקרים, שאני בטוח שהם רגועים ושמיחים על הבחירה הנכונה, והפקדת האוצר היקר להם מכל בידיים אמונות וטובות כל כך.

הרב נתן חנניה שליט"א מנהל המוסדות

בברכת התורה ובאהבה רבה אליעזר ברלנד

מקומות בראשונים ובאחרונים, לצד דפי הגפ"ת שעליהם לעיין בהם כהכנה לשיעור הסוער שיבוא בשעתיים הקרובות.

לאחר סדר ההכנה נכנסים הבחורים לשיעורים של ר' חיים כהן ושל הרב רוטנברג, שמוסרים שיעורים מלאי חיות. תענוג לשמוע מידי פעם מעבר לדלת את מהלך השיעור. הבחורים היקרים אינם מסכימים לכל מוצא פיו של הר"מ, שמתעקש להסביר שוב ושוב, אך הם מנסים להפריך את דבריו ממקורות שונים וראיות מדברי הגמ' והראשונים. אין שמחה כתורה אין עמליה כישראל!

חידוש נוסף בו התבשרנו השנה היא פתיחת שערי הישיבה הגדולה, או יותר נכון פיצול ישיבת 'חכמה ודעת' לישיבה גדולה וישיבה קטנה. משךך אך ראוי שהשיחה השניה במניין התקיים עם משגיח הישיבה גדולה הרב ארלנגר שליט"א.

אחר דרישת שלומכם הטוב, בקשתנו שטוחה שתשתפו אותנו בנעשה בין כותלי הישיבה. בכל זאת מדובר בעבורנו בני הקהילה במוצר חדש. 'ישיבה גדולה'.

לאחר השיעור וסדר חזרה על השיעורים, מתפללים בישיבה תפילת מנחה, ולאחר ארוחה משביעה ועשירה מאוד מתכנסים הבחורים שוב בהיכל לסדר בקיאות בראשות ר' יצחק הלפרין והמשגיח ר' נתן גולדבלום. סדר זה כשמו כן הוא, מתמקדים בו יותר בחלק 'דיעת התורה', לומדים פרק אחר פרק עם חזרות. כך שמתחילת שנה ועד עתה כבר זכינו ללמוד עם הבחורים, לחזור ולהבחן על שלוש הפרקים הראשונים ממסכת בבא מציעא שבתלמוד בבלי.

את סדר ג' מנהל ברמה הרב יהודה לוי עם לימודי הלכה נצרכים וחשובים מאוד. במסגרת הסדר, קיימים שיעורים של הרב לוי ור' יצחק הלפרין, ויש גם בחורים שבחרו לשקוע בד' אמות של הלכה עם חברותא ולא במסגרת שיעור. בערב חנוכה סיימנו בהצלחה את הלכות קידוש מהטור ש"ע ועד המשנ"ב, וכעת החלו בלימוד הלכות ברכת הפירות הנצרכות.

קשה היה לעצור את שטף הדיבור, ניכר כי המשגיח 'חי' את הישיבה. אך אם יורשה לבור בעדינות, נשמע שכל סדר היום בישיבה נסוב סביב סדרי לימוד, זהו ללא ספק חצב מבורך. השאלה היא האם הבחורים אינם מרגישים לחץ או מבקשים פעילויות נוספות?

חס וחלילה! כאמור לעיל ניכר על הבחורים כי הם ליישיבה מתוך רצון טוב וחשק להתקדם ולהתעלות במעלות התורה והחסידות.

בישיבה שוררת אווירה טובה ומיוחדת, שכל בחור שמבקש עבור עצמו מקום רוחני אידיאלי בו יוכל לצמוח בכל התחומים, הרי ישיבת חכמה ודעת מיועדת עבורו. מלבד זאת, כל אווירת הלימוד בישיבה נעשית מתוך שמחה של מצוה, בחיכים ואהבה אין קץ של הצוות הרוחני והרמים לבחורים.

כל בחור זוכה לאוהן קשבת, יש למי לשפוך שיח ואצל מי להתייעץ על הלבטים. הרמים שופעים חיות ועוטפים את הבחורים בעולמות של טוב, אמת וצדק. כשהבחורים נמצאים באטמוספירה גבוהה שכזו, אינם מחפשים חוויות או הנאות מסוג אחר בס"ד.

מלבד זאת צריך גם לציין את הפעילויות הרבות שמתקיימות במסגרת הישיבה. במהלך ימי החנוכה קיימנו מסיבת חנוכה מאוד אטרקטיבית ומהנה לבחורי הישיבה, כמו"כ התקיים במהלך חודש חשוון קומזיץ ליל שישי ביער אשתאול, בשילוב תכנית חברתית וריקודים. הבחורים יצאו משם מחוזקים ומעודדים מאוד. במהלך הזמן הקרוב עומד להתקיים טיול מהנה ומאתגר לבחורים 'השייכים', שעושים מאמץ עילאי בכל סדרי והליכות הישיבה. הטיול מתוכנן להיות ברמה גבוהה מאוד, ויתן מענה גם לצרכי והנאות הגוף החומרי.

באן המקום לציין לברכה את מנהל הישיבה המסור הרב נחמן אדרי שליט"א, שאינו חס על כבודו ובמסירות נפש של ממש דואג לכל פרט ופרט של כל בחור ובחור בישיבה. השם יתברך ישלם לו שכרו משלם.

לולי השעה המתאחרת ומגבלות הדפוס, נראה כי השיחה עלולה להתארך. משגיח הישיבה מדביק אותנו בהתלהבות ובחיותו. אשרי הבחורים שזכו לכך

הדברים אינם מדויקים לגמרי, אין זה מוצר חדש ממש. ישיבת חכמה ודעת במתכונתה הקודמת היתה בנויה במבנה של חמשה שיעורים עם חלוקה פנימית מסוימת בין הגילאים השונים. החידוש של השנה הוא הפיצול ההחלטי עם המעבר של הישיבה גדולה למקום הנשגב, מול מקום המקדש בבנין המוסדות שבעתיקה.

בישיבתנו שלושה שיעורים אך באופן כללי מתנהלת הישיבה כיחידה של למעלה מחמישים בחורים כ"י.

מה כוונתכם באמירה 'יחידה אחת' ומהי אם כן מתבטאת החלוקה לשלושה שיעורים?

היכל הישיבה הומה בשעת הסדרים בקול תורה מתוק ומאיר. בזמן הלימוד יושבים בהיכל כל בחורי הישיבה ללא הבדל ביניהם, ואף לא ניכר פער או התנשאות חלילה מאחד על חברו. אדרבה האהבה והשלום, האחדות והקשר בין תלמידי הישיבה הם לשם דבר.

עד כדי כך מגיעים הדברים, שמבחינת הישיבה אין כלל מניעה שבחור ילמד בחברותא עם בחור שמבוגר ממנו בשנתיים. אנו מאמינים כי יש לנו תורה אחת שמחברת בין כל תלמידי הישיבה, וכל אחד יכול ללמוד עם מי שליבו חפץ גם אם הוא לא זכה להיוולד בשנתון שלו...

אכן, למען הסדר הטוב ומכיון שמסירת שיעור היא אמנות לשלב בין כישורונותיהם ויכולותיהם של כל מאזיני השיעור, משקיעים מגידי השיעורים כוחות שיהיו השיעורים שווים לכל נפש. ומשךך בזמן שיעורי העיון בסדר א', מתחלקת הישיבה לשלוש קבוצות לפי גיל.

זהו הזמן היחיד ביום בו מתבטאת החלוקה לשיעורים. מלבד זאת כאמור, כל הישיבה עושה ומקיימת רצון הבורא ועוסקת בעמל בתורתו הקדושה כחטיבה אחת. ברצוני לציין כי עצם הימצאות הישיבה במקום מסוגל זה, מול מקום המקדש נותנת סיעתא דשמיא עצומה לבחורים ולכל הישיבה. זאת לא המצאה שלי, כל הצוות הרוחני ומגידי השיעורים מעידים על כך.

הביאני המלך חדריו. הענק לנו בבקשה הצצה זעירה לסדרי הלימוד בישיבה.

סדרי הישיבה מתקיימים מידי יום החל משעות הבוקר בתפילת שחרית לזהות, וכלה בשעות הערב ברציפות אחת. הלימוד והתפילות בישיבה נעשים בהתלהבות, בחיות ובשמחה. כל באי שערי הישיבה מעידים כי ניכר שהבחורים באים מתוך בחירה אישית ורצון עז, ולא חלילה בעל כורחם.

שורר אצל כל התלמידים חשק גדול ללימוד, וזה לא משהו שאפשר להסביר אותו. צריך פשוט לקום ולהופיע בשער ההיכל, לראות את הפלא בעיני בשר איך שבחורים טהורי עיניים רכונים על תלמודם במשך סדרים שלמים ללא הפסקה, מתוך שמחה של עמל ויגיעת התורה.

כאמור לאחר תפילת שחרית לזהות בניגונים ודבקות, אוכלים הבחורים פת שחרית מזינה ומסתערים על סדר א'. זהו סדר הכנה לשיעור, בו מקבלים הבחורים ממגידי השיעורים מראי

הרב זוד ארלנגר שליט"א
משגיח ישיבה גדולה 'חכמה ודעת'

בזכרון עד למען יעמוד ימים רבים.

בסדר ג' לומדים בישיבה הלכה ברמה מותאמת לבחורים הצעירים. מובן וכמובן שכל הלימודים מלווים במבחנים שבועיים, חזרות ועידוד רב.

מלבד הסדרים והחזרות הרבות בישיבה, שאכן מעוררות התפעלות רבה. מתקיימים בישיבה פעילויות תורניות נוספות?

הישיבה כולה נסובה סביב ציר התורה והחסידות, כך שהשאלה – מבלי לפגוע – אינה במקומה... התפילות הם חווייה! הסדרים הם תענוג! השיעורים הם פעילות!

אין כאן חינוך בשוט. אדרבה תלמידי הישיבה היקרים נהנים וחיים מכל רגע ורגע בישיבה, זו חיות של אמת, פנימית ועמוקה. מידי שבועיים יש בישיבה שיעור כללי לכלל תלמידי הישיבה בחומר הנלמד, היכל הישיבה כולו בוער בשלהבת אש. גציים נתזים לכל עבר ממבט עינם הבוהק של הבחורים היקרים שמתאמצים לרדת לסוף דעתם של התנאים והאמוראים הקדושים, להבין יסוד של תוס' ובמה הם חולקים על רש"י.

זאת אינה קלישאה, זאת מציאות שמתרחשת מידי יום, מידי שעה ומידי רגע בין כותלי הישיבה. יעידו על כך הבוגרים כולם.

מה עם אביסל'ע חסידות - - -

הנהגות הבחורים וכללי הישיבה הם כמובן על פי הוראותיו של מורנו הרב שליט"א, ובדרך רבותינו הק' מברסלב. כל צורת הלימוד, הגישה ללימוד, התפילה בהתלהבות הכל צועק ברסלב!

כמובן שאף שיחות הבחורים עם אנשי הצוות ובינם לבין עצמם הוא כשיחת להקות אנשי הצדיק. מושגים ויסודות חסידיים מתעופפים לכאן מכל עבר, זה לא משהו שאפשר לפספס. מלבד זאת מתקיימים כל ליל שישי 'חבורות', בהם הבחורים יושבים ומנגנים משירי השבת בערגה וכיסופין, כהכנה דרבה לקראת בוא שבת מלכתא.

קעת עם בואם של ימי 'השובבים' הבאים עלינו לשלום החל מיום ראשון הקרוב, יחל בישיבה מבצע לימוד רציפות וקניית מידות טובות בדרך רבותינו הק', בעוצמה רבה. זהו מבצע נושא פרסים יקרים במיוחד, וכלל תלמידי הישיבה נושאים אליו את עיניהם זה תקופת מה.

נכרים דברי אמת. לאחר ההשקעה המרובה והחממה הבטוחה בה גדלים צעירי הצאן, אין ספק שנזכה כולנו לראות בקרוב ממש בהבטחת המשיח לבעל שם טוב הקדוש כששאלו 'איחתי קאתי מר', והשיבו 'לכשיפוצו מעיינותיך חוצה'. מעיינות אזי יזובו ומי ישע ישאבון מה נחל נובע מקור חכמה.

הרב יצחק רייזמן שליט"א
משגיח ישיבה קטנה 'חכמה ודעת'

רק מתבקש שלשם השלמת בשורת הפיצול נשים פעמינו אל היכלה של הישיבה קטנה, מה עוד שהישיבה זכתה להתעטר במבנה מחודש בכיכר זוויעה. מבנה שניכר שהושקעו בו כספים ועמל רב בהתאמתו הראויה לייעודו הנכסף. לשם כך אנו בשיחה עם הרב רייזמן שליט"א משגיח הישיבה.

את האמת נציג, כי כבר סיירנו בתוכני הישיבה הגדולה, קעת באנו לחלק השני של 'חכמה ודעת' הישיבה הקטנה. ראשית נבקש לשמוע על המבנה החדש בו השתכנתם בשנה זו.

ירושלים עיר הקודש ובייחוד מרכז העיר אינם משופעים בשטחים ריקים. ומשכך לשכן את הישיבה במבנה ראוי לשמו היא משימה כמעט בלי אפשרות. כמעט אמרנו, כי הנהלת הישיבה והמוסדות מוכיחים אחרת.

מבנה הישיבה הינו מבנה ישן, שהושקעו בו משאבים רבים למאות ואלפים לשם התאמתו והכנתו לייעוד הנכסף. אכן ההשקעה נשאה פירות, ואנו זוכים ברוך ה' לשקוד על דלתי התורה במבנה רחב ומאיר ידיים, נאה ומשובב עין שתורם רבות למנוחת הנפש ויישוב הדעת בתוך ההמולה הסואנת שבחוץ.

לישיבה מקום של כבוד בנותל המזרח של ירושלים עיר הקודש. כמה בחורים מונה כיום הישיבה?

בישיבה לומדים כיום מאה ושש עשרה בחורים! בלער"ר כ"י. בשלושה שיעורים, שיעור א' ב' ו-ג'. כאשר חלוקה זו היא חלוקה לפי מחזורים ושנתונים. בפועל, בעת השיעורים, יש אף יותר מכך.

מלבד שלושת השיעורים, מתקיימים אך שיעורים בפורמט מצומצם יותר, עם פחות בחורים ועם הסברה מפורטת יותר לבחורים שמתקשים לעמוד בקצב המהיר. אנו זוכים עד היום לפגוש מידי פעם בוגרים של הישיבה שמעידים בפנינו כי שיעורים אלו הם שהצילו אותם מבאר שחת, והאירו את עיניהם בתורה. חלקם משמשים היום מורי צדק ורבנים חשובים בכרם בית ישראל.

כמעטנו בישיבה גדולה, נבקש אף כאן הצצה זעירה לחיי הישיבה.

סדרי הלימוד נפתחים מידי יום עם תפילת שחרית לווהטת. קול התפילה שעולה בשאגות של קרבת השם מעשרות פיות בבת אחת, בוקע רקיעים ומעורר לתשובה ואהבת השם אמיתית. לאחר התפילה צועדים הבחורים בעדינות נפש לפת שחרית מזינה, גם שם נרכשים מידות ודרך ארץ בסעודה.

לאחר מכן מתקיים סדר הכנה לשיעורים עם מראי מקומות שמגישים הרמ"ם. הבחורים מראים את כוחם בהבנת הסוגיות על בורים בכוחות עצמם. מה נהדר המראה בזמן השיעור, עת המגיד שיעור מרצה את משנתו הבהירה והבחורים מסכימים או אינם מסכימים עם היסודות שהוא קבע על פי המוכח מתוספות, בשל הבנה חודרת ואמיתית שהיה להם בתוספות. לרוב מתגלה שזאת מחלוקת ראשונים עתיקה ומבוססת...

לאחר השיעור מתקיים סדר חזרה על השיעורים. ארוחת צהרים משיבועה ותפילת מנחה.

עם סיום תפילת המנחה, מתחיל בישיבה סדר בקיאות, במסגרתו נמסרים שיעורים על סדר הגמרא, ולאחר השיעור חזרה על החומר הנלמד בשיעור. סדר ייחודי שאינו קיים במסגרות נוספות, הוא סדר החזרה על החומר שנלמד במסגרת הישיבה לפני חודש! זהו סדר שנלמד מידי יום ביומו, כך זוכים הבחורים היקרים לשמר את תלמודם ולנוצרו

